

seret med offentlige penge, med færøske skatteyderes penge.

Færøerne var samtidig sat under administration af Danmark, og den færøske skatteyder blev med denne handling tvunget til også at betale den sidste del af en politik, hvor man igennem mange år havde reddet spekulanter og kapitalinteresser, og hvor man kan sige, at kapitalinteresserne havde styret færøsk politik, og færøsk politik havde forsøgt at styre erhvervslivet.

Den 6. oktober 1992 blev det klart, at det gjorde Danmark så også, når den færøske pris også ramte det danske finanssystem. Så man fik også den færøske skatteyder til at betale den del af regningen. Den historie tror jeg alle kender efterhånden.

Resultatet af denne 6. oktober blev, at man – efter en periode på 2-3 år – konverterede en gæld på 7 mia. kr., som havde været privat, til offentlig gæld, og at hele, kan man sige, samfundet langsomt kollapsede. Jeg har så ofte sagt, at man skal have proportionerne for øje. Det her svarer til, at man i Danmark på 2 år konverterede en privat gæld på ca. 800-900 mia. kr. til den offentlige kasse.

Men det var jo et helt politisk-økonomisk system, der kollapsede. Fra den ene dag til den anden var alle de værdier og de begreber, man havde brugt om sit samfund, borte. Alle de ting, der havde legitimeret systemet, viste sig at være rimelig værdiløse.

Vi levede jo egentlig ikke i et solidarisk samfund. Det var kun de stærkeste, der blev reddet. Der var ikke nogen social kontrakt, hvor Danmark, som mange havde troet, skulle rage kastanjerne ud af ilden for Færøerne, når det gik galt. Det var også en dårlig tanke, men det var der mange der troede. Det viste sig ikke at være rigtigt. Tværtimod sikrede man de interesser, hvor det var den stærkeste, der herskede.

Men ligesom vi altså for 13 år siden oplevede dette fuldkomne kollaps i et helt politisk-økonomisk system, har det også været et økonomisk, politisk og menneskeligt greb af dimensioner at vende udviklingen på Færøerne, og det har været drevet frem af et virkeligt ønske om og en stærk vilje til selvstændighed.

Man indså, at man havde levet i en slags oste-klokke, hvor det, der skete rundtomkring i verden, ikke påvirkede os, hvor vi kunne bruge tiden på at beskue vores egne navler, og hvor vi egentlig ikke tog et ansvar i verden. Det tog Danmark sig af.

Hele dette kollaps førte midt i al miseren til, at man fik en ny slags selvstændighedsbevægelse, ikke en, sådan som man måske har opfattet det i Danmark, nationalistisk bevægelse, men en bevægelse, der sagde, at vi nu bliver nødt til at forhindre, at dette sker igen. Vi bliver nødt til at tage ansvaret for både vores egen økonomi og vores relationer til omverdenen, så vi kommer til at leve i en åben verden, hvor vi reagerer på omverdenens krav og på, hvad der sker i det færøske samfund.

Kl. 19.25

Det var baggrunden for den færøske selvstændighedsbevægelse, og det er derfor, man i 6-7 år har haft et meget klart flertal på Færøerne for fuld selvstændighed.

Det var derfor, vi forhandlede med den forrige danske regering om at lave en aftale om et frit fællesskab, hvor vi altså nu var rede til at sige: Færinger tager ansvaret for alle deres områder, og så samarbejder man i et frit fællesskab, en free association, hvor man altså har ansvaret for sig selv, men samarbejder om vigtige punkter.

Som bekendt lykkedes det ikke at opnå nogen enighed om en sådan traktat. Der var fire forhandlingsmøder. Jeg har jo kaldt dem for ét bryllup og tre begravelser, for der var egentlig kun et af møderne, der havde lidt fremdrift, hvor man egentlig forhandlede. Resten var en uværdig og ret amatøragtig proces, hvor man kun slog hinanden i hovedet med økonomi og aldrig kom frem til en forståelse af, hvad der egentlig lå bag det klare færøske selvstændighedsønske.

Vi formåede så heller ikke at forklare det for den danske befolkning eller det danske Folketing. Det skal siges.

Men på trods af det har det her opgør med de værdier, som vi troede eksisterede, og en revurdering af de værdier, som vores samfund bygger på, så fortsat, på trods af at man ikke blev enig med den danske regering denne gang. Og som jeg flere gange har påvist, har man jo taget meget, meget store skridt i denne retning, ved at Danmark ensidigt nedskærer den danske blokylde til Færøerne og Færøerne overtager nye områder og nedbetaler gælden.

Som jeg har påvist, svarer det, vi har gjort de sidste 2-3 år, til, at Danmark på 1 år sagde nej tak til et beløb på 72 mia. kr. direkte i den danske statskasse, og det beløb, som vi har tilbagebetalt i ekstraordinært gældsafdrag til den danske stat i 2003, svarer til, at Danmark fra den ene dag til den anden betalte 200 mia. kr. kontant af sin ud-